

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Z.**, so sídlom v B., zastúpenej JUDr. F. N., advokátom v B., proti žalovanému **M. B.**, bývajúcemu v T., zastúpenému opatrovníčkou Mgr. Zuzanou Slušnou, vyššou súdnou úradníčkou Okresného súdu Trenčín, **o zaplatenie 21,84 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 27 C 159/2009, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 29. júla 2010 sp. zn. 19 Co 95/2010 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 19. júla 2011 sp. zn. 19 Co 95/2010, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 29. júla 2010 sp. zn. 19 Co 95/2010 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 19. júla 2011 sp. zn. 19 Co 95/2010 a rozsudok Okresného súdu Trenčín z 28. januára 2010 č.k. 27 C 159/2009-34 a vec vracia Okresnému súde Trenčín na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín rozsudkom z 28. januára 2010 č.k. 27 C 159/2009-34 zamietol návrh žalobkyne, ktorým sa žalobkyňa voči žalovanému domáhala zaplatenia 21,84 € titulom dlžného poistného na zdravotné poistenie ako i poplatku z omeškania vo výške 0,2 % z dlžnej čiastky 21,84 € denne od 8.9.1998 do zaplatenia. Žalovanému súd náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa na základe jej tvrdenia "Zmluvou o postúpení pohľadávky" zo 7. júla 2005 nadobudla v tomto konaní uplatnenú pohľadávku voči žalovanému. Žalobkyňa ako postupník uzavrela so správcom konkurznej podstaty úpadcu P., ako postupcom predmetnú zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorej predmetom je dlžné poistné žalovaného na zdravotné poistenie vrátane poplatku z omeškania. Súd v danej veci dospel k záveru, že na žalobkyňu na základe zmluvy o postúpení pohľadávky neprešla predmetná pohľadávka voči žalovanému, čo znamená, že žalobkyňa

v konaní nepreukázala svoju aktívnu vecnú legitímáciu v spore. Zmluva o postúpení pohľadávky uzavretá v rozpore s ustanovením § 525 Občianskeho zákonníka je absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Dlžník je tak i naďalej povinný plniť svojmu pôvodnému veriteľovi. Plnením tomu, na koho mala pohľadávka podľa neplatnej zmluvy prejsť, jeho dlh nezaniká. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobkyne uznesením z 29. júla 2010 sp. zn. 19 Co 95/2010 v spojení s opravným uznesením z 19. júla 2011 sp. zn. 19 Co 95/2010 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil, konanie zastavil a vec postúpil na ďalšie konanie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, so sídlom v Bratislave, Grösslingova 5. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že predmetom skúmania v danej veci je otázka nároku na zaplatenie poistného a poplatku z omeškania za oneskorene zaplatené poistné podľa § 18 ods. 8 a § 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní. Zdravotná poisťovňa vymáha pohľadávky na poistnom vrátane poplatku z omeškania z neodvedeného alebo oneskorene odvedeného poistného na zdravotné poistenie, na ktoré mala zdravotná poisťovňa nárok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004 na základe právoplatného rozhodnutia úradu. Úrad vydáva platobné výmery vo veciach poplatkov z omeškania, ak ide o pohľadávky na poistnom vyplývajúce z neodvedeného alebo oneskorene odvedeného poistného na zdravotné poistenie, na ktoré mala zdravotná poisťovňa nárok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004. Možno konštatovať, že Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou ako orgán štátnej správy na úseku zdravotnej starostlivosti je príslušný rozhodovať o nárokoch na dlžné poistné, nárokoch na poplatok z omeškania z neodvedeného alebo oneskorene odvedeného poistného na zdravotné poistenie, na ktoré mala zdravotná poisťovňa nárok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004. Zrušením zákona č. 273/1994 Z.z. zákonom č. 581/2004 Z.z. s účinnosťou 1.11.2004 prešla právomoc rozhodovať vo veciach zdravotného poistenia, ak išlo o pohľadávky na poistnom vyplývajúce z neodvedeného alebo oneskorene odvedeného poistného na zdravotné poistenie na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. S ohľadom na uvedené, keďže súd prvého stupňa prejednal a meritórne rozhodol vec, ktorá nepatrí do právomoci súdu, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil, konanie zastavil a vec postúpil príslušnému orgánu na ďalšie konanie. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 2 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Navrhla, aby dovolací súd zrušil uznesenie krajského súdu a rozsudok okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Uviedla, že postupom súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom a poukázala na § 2 O.s.p., čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., čl. 6 ods. 1 Prvého dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ustanovenie § 77a zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje postup pri predpisovaní pohľadávok voči platiteľom, resp. neplatiteľom poistného. Predmetným postupom zdravotná poisťovňa získa platobný výmer ako exekučný titul na vymoženie svojej pohľadávky. Na takýto postup je oprávnená výlučne zdravotná poisťovňa. Žalobkyňa uviedla, že v danej veci nie je daná právomoc Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, tak ako uviedol odvolací súd. Rozhodnutie odvolacieho súdu navodilo právny stav, kedy na žalobkyňu bola postúpená existujúca pohľadávka na zaplatenie poplatku z omeškania z dlžného poistného, ale o nároku na zaplatenie tejto pohľadávky má podľa názoru odvolacieho súdu právomoc rozhodnúť úrad, ktorý nemôže ani len začať konanie na základe návrhu žalobkyne. Pretože úrad nie je oprávnený konať so žalobkyňou, a súd konanie zastavil (vo veci meritórne nerozhodol), žalobkyni tak súd odoprel spravodlivosť.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) prejednal vec bez nariadenia pojednávania, keďže ide o dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu (§ 243a ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s opravným uznesením ako aj rozhodnutie okresného súdu je potrebné zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je podľa zákona (§ 242 ods. 1 O.s.p.) viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi a obligatórne sa

zaobera procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ tieto mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich označil dovolateľ, ale aj podľa ich obsahu.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj na vyššie uvedenú zákonnú povinnosť ustanovenú v § 242 ods. 1, druhá veta O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa predovšetkým zaoberal otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Dovolateľka vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ nenamietala a tieto nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Dovolací súd posudzoval, či konanie nie je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Po preskúmaní danej veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov sú nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené.

Vady konania vymedzené v zhora citovaných častiach ustanovenia § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne

iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

V danej veci sa žalobkyňa voči žalovanému domáha zaplata 21,84 € titulom dlžného poistného na zdravotné poistenie ako i poplatku z omeškania vo výške 0,2 % z dlžnej čiastky 21,84 € denne od 8.9.1998 do zaplata. Súd prvého stupňa uzavrel, že zmluva o postúpení pohľadávky (ktorá je predmetom tohto konania) bola uzavretá v rozpore s ustanovením § 525 Občianskeho zákonníka a preto je absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Okresný súd vzhľadom na uvedené žalobu zamietol. Odvolací súd posúdil vec inak, keď ustálil, že v danej veci nie je daná právomoc súdu, rozsudok súdu prvého stupňa preto zrušil, konanie zastavil a vec postúpil na ďalšie konanie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia.

Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, **t.j. musí byť preskúmateľné.**

Z rozhodnutí súdov oboch stupňov (z rozsudku okresného súdu ako aj z uznesenia krajského súdu) nie je zrejmé, na základe čoho v podstate žalobkyňou uplatnená pohľadávka vznikla, t.j. čo bolo podkladom na podanie žaloby. V spise sa totiž žiadny platobný výmer nenachádza. V prípade, že sa súdy s touto okolnosťou v odôvodnení svojho rozhodnutia/rozhodnutí nevysporiadajú (ako v tomto prípade), bude akýkoľvek ich záver zaujatý v prejednávanej veci vyznievať ako predčasný a odôvodnenie rozhodnutia je potom v dôsledku toho nepreskúmateľné a zmätočné, nedostatočné. Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch stupňov nie je zistiteľné, z čoho vychádzali, keď konštatovali, že predmetom konania je dlžné poistné spolu s poplatkom z omeškania.

Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesenie odvolacieho súdu v spojení s opravným uznesením a rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 3 O.s.p.). S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti ako ani ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. júla 2012

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.

predseda senátu